

**Uchwała Nr VIII/45/2015
Rady Powiatu Sanockiego
z dnia 27.03.2015 r.**

**w sprawie „Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020”.**

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2013 poz. 595 z późn. zm.) oraz art. 6 ust 3 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn.zm.) Rada Powiatu uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się do realizacji „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2020”, w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie Uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sanockiego.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia, z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2015 roku.

PRZEWODNICZĄCY RADY


Waldemar Och

**POWIATOWY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE ORAZ OCHRONY
OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
NA LATA 2015 - 2020**

SPIS TREŚCI

Wstęp	3
1. Problem przemocy w rodzinie – opis zjawiska	6
1.1 Mity i stereotypy na temat przemocy	7
2. Skala problemu przemocy – diagnoza	9
2.1. Problem przemocy w Polsce	9
3. Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w świetle przepisów prawa	14
4. Problem przemocy w powiecie sanockim	15
5. Cele i rezultaty programu	24
Harmonogram działań	27
Spis wykresów i tabel	30

WSTĘP

Przemoc we współczesnym świecie jest zjawiskiem coraz **bardziej widocznym i niepokojąco narastającym**. Występuje ona we wszystkich warunkach społeczno – ekonomicznych, we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej.

Coraz częściej i głośniejszy słyszy się o przemocy w domu rodzinnym. Do przemocy dochodzi zarówno w rodzinach patologicznych jak i w rodzinach tzw. zwykłych, które nie mają nic wspólnego z patologią. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także często osób starszych i niepełnosprawnych.

Przemoc domowa **może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie** i bez wątplenia należy zakwalifikować ją do kategorii zachowań negatywnych o dużej szkodliwości społecznej. Mimo, że w relacjach międzyludzkich istniała ona zawsze, o przemocy w rodzinie mówiono niewiele, jakby nie postrzegając jej jako poważnego zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny. Zaburzenia, które prowadzi do poważnych naruszeń norm moralnych i prawnych, tragicznych skutków psychologicznych, a w skrajnych przypadkach do poważnych okaleczeń czy zabójstw.

Zmniejszenie rozmiarów przemocy w polskich rodzinach, objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc się nie powtarzała jest nadrzędnym celem, który powinien łączyć działania sektora publicznego i organizacji pozarządowych. Nie jest to zadanie łatwe, bo środowisko rodzinne jest i powinno być skutecznie chronione przed ingerencjami zewnętrznymi. Zajmowanie się przemocą w rodzinie wymaga wnikliwego rozumienia złożoności zjawisk występujących w życiu rodzinnym, jak i szczególnej troski i rozwagi. Aby jej skutecznie przeciwdziałać **należy podejmować działania systemowe**.

Pierwszą próbą walki z przemocą było przyjęcie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Ustawa zobowiązała Radę Ministrów do przyjęcia „Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie”.

Niniejszy „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” **jest spójny z:**

- ✓ **Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie** w zakresie działań uprzedzających, interwencyjnych, wspierających i korekcyjno-edukacyjnych na lata 2014-2020

- ✓ **Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020** w zakresie współorganizowania konferencji i kampanii społecznych dotyczących problemu przemocy domowej oraz współpracy w opracowaniu programów ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie i ramowych programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- ✓ **Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sanockim na lata 2014-2020.**

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r art. 18; 71 rodzina jest objęta szczególną ochroną i opieką państwa, które ma w swojej polityce uwzględnić jej dobro, zwłaszcza poprzez udzielanie szczególnej pomocy rodzinom w trudnej sytuacji społecznej. Zadaniem państwa jest, zatem ochrona rodziny przed zagrożeniami pochodzącymi z zewnątrz i wewnątrz.

Przemoc w rodzinie zaliczamy do zagrożenia płynącego z wewnątrz, ze strony osób najbliższych. Rodziny, które zostały dotknięte przemocą pozostają w trudnej sytuacji społecznej. Jest to podstawa do udzielania im szczególnej pomocy z wykorzystaniem metod i narzędzi w skazanych w obowiązującym porządku prawnym.

Przemoc w rodzinie stanowi poważny problem we współczesnym świecie.

Podstawa prawna Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie [Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.]

Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi /tekst jednolity – [Dz. U. 2012 poz. 1356]

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej /tekst jednolity – [Dz.U. 2015 poz. 163]

Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie [Dz. U. 2014 poz. 1118]

Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji [Dz. U. 2011 nr 287 poz. 1687]

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., Kodeks karny [Dz. U. Nr 88 poz. 553 z późn. zm.]

Ustawa z dnia 5 marca 1964 r., Kodeks rodzinny i opiekuńczy [Dz. U. 2012 poz. 788]

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 [Uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014r.]

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014 – 2020 [Załącznik do uchwały Nr XLV/927/14 z dnia 22 kwietnia 2014 r. Sejmiku Województwa Podkarpackiego]

1. Problem przemocy w rodzinie – opis zjawiska

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych (małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, osoba pozostająca we wspólnym pożyciu), a także innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Powyższa definicja wynika z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.).

Przemoc w rodzinie **charakteryzuje się** tym że:

- ✓ **Jest intencjonalna**, tzn. jest zamierzonym działaniem człowieka i ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary
- ✓ **Siły są nierównomierne** – jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza a sprawca silniejszy
- ✓ **Narusza prawa i dobra osobiste** – sprawca wykorzystuje przewagę siły, narusza podstawowe prawa ofiary (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku itp.)
- ✓ **Powoduje cierpienie i ból** – sprawca naraża zdrowie i życie ofiary na poważne szkody. Doświadczenie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony

Przemoc w rodzinie może przybierać **różne formy**:

- ✓ **Przemoc fizyczna** - popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, nieudzielenie koniecznej pomocy, itp.
- ✓ **Przemoc psychiczna** - wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie

i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się postuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, itp.

- ✓ **Przemoc seksualna** - wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.
- ✓ **Przemoc ekonomiczna** - odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspakajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny, itp.
- ✓ **Zaniedbanie** – stosowane najczęściej przez osoby dorosłe wobec dzieci, członków rodziny wobec swoich starszych lub niepełnosprawnych najbliższych. To niezaspokojenie podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych (odrzućenie emocjonalne dziecka, brak zainteresowania jego rozwojem, sytuacją życiową, problemami, stanem zdrowia, higieną, niezaspokojenie potrzeb żywieniowych i tych związanych z ubiorem).

Badania przeprowadzone wśród kobiet będących w związkach, w których doznają przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów wykazały, że przechodzą one przez trzy fazy powtarzającego się cyklu (www.niebieskalinia.pl)

- ✓ **Faza narastania napięcia** – jest to początek cyklu, który charakteryzuje się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych
- ✓ **Faza ostrej przemocy** – następuje wybuch gniewu i wyładowanie agresji
- ✓ **Faza miodowego miesiąca** – jest to faza skruchy ze strony sprawcy, okazywania żalu, jednak bez specjalistycznej pomocy kończy się to nawrotem przemocy spowodowanym ponownym wzrostem napięcia u sprawcy.

1.1 Mity i stereotypy na temat przemocy

- ✓ Nie ujawnia się tajemnic rodzinnych - prawda czy nieprawda?
NIEPRAWDA - przemoc nie skończy się sama. Pierwszym krokiem do jej przerwania jest przełamanie izolacji i milczenia
- ✓ Nikt nie powinien wtrącać się w prywatne sprawy rodziny. Prawda czy nieprawda?
NIEPRAWDA - Przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Każdy ma prawo zapobiec przestępstwu.
- ✓ Przemoc jest wtedy gdy są widoczne ślady pobicia. Prawda czy nieprawda?

NIEPRAWDA - Nie trzeba mieć siniaków i złamanych kości, aby być ofiarą przemocy domowej. Poniżanie i obelgi bolą tak samo jak bicie.

- ✓ Alkoholizm jest przyczyną przemocy. Prawda czy nieprawda?

NIEPRAWDA - Uzależnienie od alkoholu nie zwalnia od odpowiedzialności za czyny.

Należy karać sprawcę przemocy i leczyć jego chorobę.

- ✓ Jeśli ktoś jest bity, to znaczy, że na to zasługuje. Prawda czy nieprawda?

NIEPRAWDA - Nikt nie ma prawa bić i poniżać kogokolwiek bez względu na to co zrobił

- ✓ Nie można zmienić swego przeznaczenia. Prawda czy nieprawda?

NIEPRAWDA - Nawet po wielu latach osoba doświadczająca przemocy może przerwać przemoc. Nigdy nie jest za późno, aby powiedzieć NIE!

- ✓ Przemoc w rodzinie to problem marginesu społecznego. Prawda czy nieprawda?

NIEPRAWDA - Przemoc domowa zdarza się we wszystkich grupach społecznych niezależnie od poziomu wykształcenia i sytuacji ekonomicznej.

Jednym z celów stojących przed osobami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy domowej jest **zmiana postaw i świadomości społecznej** w zakresie problemów osób krzywdzonych oraz zniesienie stereotypów utrudniających zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy. Ważnym elementem jest również **zwiększenie ilości informacji** potrzebnych do obrony ofiary przed przemocą oraz pobudzenie aktywności wszystkich służb społecznych w przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Temu celowi służyć też ma niniejsze opracowanie.

2. Skala problemu przemocy – diagnoza

2.1. Problem przemocy w Polsce

Przemoc domowa jest problemem złożonym, trudnym do zdiagnozowania, ponieważ dochodzi do niej za „zamkniętymi drzwiami” i dlatego łatwo ją ukryć przed światem zewnętrznym.

Z badań dotyczących przemocy w rodzinie, przeprowadzonych w maju 2012 r. przez CBOS Polacy deklarują, że najczęściej doświadczali agresji w domu (9%) bądź na ulicy poza najbliższą okolicą (9%). Podobna liczba osób (8%) padła ofiarą przemocy nieopodal miejsca zamieszkania. Co dwudziesty na dyskotecę, czterech na stu (4%) spotkało się z przemocą w pracy lub szkole, a trzech na stu (3%) w środkach komunikacji.

Kobiety dwukrotnie częściej niż mężczyźni deklarują, że były ofiarami przemocy w domu. Mężczyźni natomiast znacznie częściej doświadczali przemocy poza domem.

Tabela nr 1. Badania CBOS 2012 - Czy kiedykolwiek padł Pan(i) ofiarą przemocy?

Czy kiedykolwiek padł Pan(i) ofiarą przemocy?	Odpowiedzi twierdzące w procentach	
	kobiet	mężczyzn
w domu	12	6
na ulicy poza najbliższą okolicą	5	14
w najbliższej okolicy	5	10
w restauracji, kawiarni, dyskotecę	2	9
w pracy, w szkole	2	6
w pociągu, autobusie, tramwaju, taksówce	2	4
gdzieś indziej	2	6

Źródło: Dane CBOS 2012.

Szacowanie skali zjawiska przemocy w rodzinie jest bardzo trudne. Są to zachowania nieakceptowane społecznie, toteż wielu sprawców prawdopodobnie ukrywa takie fakty. Także ofiary przemocy nie zawsze chcą się do nich przyznawać uznając je za wstydlive. Częściej niż co czwarty Polak (28%) deklaruje, że zna osobiście lub z widzenia kobiety bite przez partnerów. Co trzecia kobieta (32%) deklaruje, że zna kobiety bite przez mężów.

Choć trudno jest ujawniać osobiste doświadczenia przemocy w rodzinie i należy przypuszczać, że przynajmniej część takich przypadków jest przez respondentów przemilczana, to jednak na pytanie, czy kiedykolwiek zostali uderzeni podczas kłótni przez

partnera, znacząca grupa badanych odpowiada twierdząco. Obecnie co dziewiąty respondent żyjący w stałym związku (11%) deklaruje, że doświadczył przemocy domowej (5% przyznaje, że w ich przypadku takie zdarzenia miały miejsce co najmniej kilka razy). W ciągu ostatnich dziesięciu lat odsetek ten w zasadzie się nie zmienił.

Mężczyźni niemal równie często jak kobiety deklarują, że byli uderzeni przez partnerkę, jednak kobiety częściej przyznają, że były bite wielokrotnie.

Tabela nr 2. Badania CBOS 2012 - Czy w Pana(i) małżeństwie zdarzyło się, że współmałżonek(ka)/partner(ka) uderzył(a) Pana(ią) podczas kłótni?

Czy w Pana(i) małżeństwie zdarzyło się, że współmałżonek(ka)/partner(ka) uderzył(a) Pana(ią) podczas kłótni?	kobiety	mężczyźni
	w procentach	
Tak, wiele razy	3	1
Tak, kilka, kilkanaście razy	3	2
Tak, jeden, dwa razy	5	7
Nie, nigdy się to nie zdarzyło	89	90
Odpowiedzi osób, które są lub były zamężne (żonate) lub żyją w innym stałym związku		

Źródło: Dane CBOS 2012.

Również co dziewiąty dorosły (11%) przyznaje, że zdarzyło mu się być sprawcą przemocy domowej. Zdecydowana większość (8%) twierdzi, że były to pojedyncze zdarzenia. Jeśli chodzi o płeć osób przyznających się do rękoczynów, nie widać znaczących różnic. Kobiety nawet nieco częściej niż mężczyźni przyznają, że podczas kłótni uderzyły partnera (12% wobec 10%).

Wizerunek sprawcy i ofiary nie jest klarowny. Ponad połowa badanych uderzonych przez partnera (59%) deklaruje, że również używała przemocy. Dwie piąte badanych, którzy doświadczyli przemocy ze strony partnera (41%) nigdy nie zareagowało w ten sam sposób. Z drugiej strony wśród badanych, którzy nigdy nie zetknęli się z agresją partnera, tylko pięciu na stu (5%) przyznaje, że sami uderzyli kiedyś męża lub żonę.

Przemoc domowa przybiera nie tylko postać fizyczną, ale także formę psychicznego dręczenia partnera. Blisko jedna piąta badanych żyjących w stałym związku (18%) przyznaje, że zdarzają się sytuacje, kiedy współmałżonek używa wyzwisk i obelg, co dziesiąty (10%) doświadcza poniżania i kpiny, a co dwunasty (8%) uskarża się, że współmałżonek ogranicza jego kontakty z rodziną i znajomymi. Pięciu na stu Polaków będących w stałych związkach

(5%) przyznaje, że czasami partner grozi lub szantażuje go. Tyle samo bywa szarpanych i popychanych.

Tabela nr 3. Badania CBOS 2012 - Czy zdarza się, że Pana(i) współmałżonek(partner/ka):

Czy zdarza się, że Pana(i) współmałżonek(partner/ka):	Odpowiedzi twierdzące wśród osób pozostających w stałym związku (według terminów badań) w procentach		
	2005	2009	2012
wyzywa, obraża, krzyczy na Pana(i)ą	25 (5)	10 (3)	18 (4)
poniża, kpi z Pana(i) wyśmiewa się	10 (3)	6 (2)	10 (3)
ogranicza Pana(i) kontakty z rodziną, kolegami, koleżankami, przyjaciółmi	7 (2)	7 (2)	8 (3)
grozi Panu(i), szantażuje	6 (2)	4 (2)	5 (2)
szarpie, popycha Pana(i)ą	6 (3)	4 (2)	5 (2)
W nawiasach odsetek osób deklarujących, że wymienione sytuacje zdarzają się często			

Źródło: Dane CBOS 2012.

Co dziewiąta kobieta (11%) i co dziesiąty mężczyzna (10%) żyjący w stałych związkach doświadczali przemocy fizycznej ze strony swoich partnerów, a co piąty mężczyzna (20%) i co szósta kobieta (16%) byli przez nich psychicznie dręczeni. Uwzględniając obie formy przemocy można stwierdzić, że równie często doświadczają ich kobiety (21%), jak i mężczyźni (22%).

Wielu Polaków uzależnia usprawiedliwienie przemocy wobec partnera od tego, kto w związku jest ofiarą. Ponad cztery piąte badanych (84%) całkowicie potępia przemoc wobec kobiet. Co dziewiąty (11%) uważa natomiast, że czasami zdarzają się sytuacje usprawiedliwiające użycie siły wobec partnerki. Jednak kiedy ofiarą jest mąż bądź partner, już tylko połowa ankietowanych (56%) bezwzględnie potępia takie zachowanie partnerki, a co trzeci (33%) uważa, że w pewnych okolicznościach może być ono usprawiedliwione. Czterech na stu respondentów (4%) zawsze usprawiedliwiłoby żonę lub partnerkę, która uderzy w gniewie swojego męża lub partnera.

Większość Polaków (54%) uważa, że potrzebna jest zmiana przepisów, żeby zapewnić kobietom właściwą ochronę przed przemocą w rodzinie. Więcej niż co czwarty (28%) jest zadowolony z obecnie funkcjonującego prawa, a blisko co piąty (18%) nie potrafi ocenić jego skuteczności. O potrzebie zmiany przepisów znacznie częściej są przekonane kobiety (62%) niż mężczyźni (45%).

Według policyjnych statystyk ofiarami przemocy domowej zdecydowanie częściej są kobiety. W naszym sondażu jednak mężczyźni równie często deklarowali, że doświadczyli agresji ze strony partnerek. Być może, ofiary drastycznych form przemocy, osoby, które decydują się na zgłoszenie takich aktów organom ścigania, częściej ukrywają takie sytuacje i mniej chętnie mówią o nich podczas wywiadu kwestionariuszowego. Zatem nie wyciągając zbyt daleko idących wniosków, co do tego, kim są ofiary przemocy domowej, sygnalizujemy jedynie problem rodzin, w których przemoc występuje.

Ponadto warto zwrócić uwagę na fakt, że oceny aktów przemocy domowej różnią się w zależności od płci ofiary. Silny sprzeciw wobec użycia siły w stosunku do kobiet i łagodniejsze ocenianie kobiet, które uderzyły partnera, świadczą o zakorzenionych stereotypach, według których kobieta powinna być bardziej chroniona przed aktami agresji, a mężczyzna nigdy nie występuje w roli ofiary przemocy domowej.

Zgodnie z art. 9d ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie „Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę "Niebieskie Karty" i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura "Niebieskie Karty" obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie.” „Niebieska karta” dokumentuje sytuację, pokazuje skutki i stanowi ważny dowód w sprawie karnej o znęcanie się.

Poniżej znajdują się tabele dotyczące działań podjętych w procedurze „Niebieskie Karty” **wyłącznie przez Policję** (bez danych z działalności innych, upoważnionych do zwalczania przemocy domowej, podmiotów pozapolicyjnych).

Tabela nr 4. Formularze „Niebieska Karta” - dane za rok 2012- 2014

	2012	2013	2014
Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	51 292 (w tym 44 146 wszczynających procedurę i 7 146 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	61 047 (w tym 50 934 wszczynających procedurę i 10 113 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)	77 808 (w tym 63 467 wszczynających procedurę i 14 341 dotyczących kolejnych przypadków w trakcie procedury)
Ogólna liczba ofiar przemocy	76 993	86 797	105 332
Liczba ofiar - kobiet	50 241	58 310	72 786
Liczba ofiar - mężczyzn	7 580	9 233	11 491
Liczba ofiar - małoletnich	19 172	19 254	21 055
Ogólna liczba osób podejrzewanych o przemoc	51 531	61 450	78 489
Liczba podejrzewanych sprawców – kobiet	3 522	4 440	5 301
Liczba podejrzewanych sprawców - mężczyzn	47 728	56 755	72 791
Liczba podejrzewanych sprawców - nieletnich	281	255	397
Ogólna liczba podejrzewanych sprawców będących pod wpływem alkoholu	31 387	37 650	50 073
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - kobiety	1 005	1 289	1 969
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu mężczyźni	30 333	36 327	48 055
Podejrzewani sprawcy pod wpływem alkoholu - nieletni	49	34	49

Liczba dzieci umieszczonych w nie zagrażającym im miejscu (np. rodzina zastępcza, dalsza rodzina, placówka opiekuńcza)	527	426	346
--	-----	-----	-----

Źródło: <http://statystyka.policja.pl/>

3. Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w świetle przepisów prawa.

Powiaty realizują zadania w obszarze **przeciwdziałania przemocy w rodzinie** w świetle następujących przepisów.

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U.180, poz. 1493 z późn. zm.) określiła zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - art. 6:

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) **opracowanie i realizacja** powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) **opracowanie i realizacja** programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- 3) **zapewnienie** osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) **zapewnienie** osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) **tworzenie i prowadzenie** specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,

- 2) **opracowywanie i realizacja** programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
2. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. **o pomocy społecznej** /tekst jednolity – Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), a w szczególności: art. 7 Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu: przemocy w rodzinie;
3. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie – Uchwała Rady Ministrów Nr 76 z dnia 29 kwietnia 2014 r.

4. Problem przemocy w powiecie sanockim

Ofiary przemocy domowej potrzebują zwykle pomocy psychologicznej, prawnej, materialnej, socjalnej, medycznej. Niezmiernie ważna jest współpraca i przepływ informacji pomiędzy różnymi instytucjami i organizacjami zajmującymi się pomaganiem ofiarom przemocy domowej.

W powiecie sanockim istnieje szereg instytucji udzielających pomocy osobom poszkodowanym w wyniku przemocy. W pierwszej kolejności jest to policja ,mająca zapewnić bezpieczeństwo oraz służba zdrowia udzielająca ofiarom przemocy pomocy medycznej.

Najliczniejszą sieć instytucji pomagających ofiarom przemocy stanowią Ośrodki Pomocy Społecznej, których w powiecie sanockim jest 8. Instytucje te realizują pomoc dla ofiar przemocy w zakresie pomocy socjalnej, prawnej i psychologicznej.

W Ośrodkach Pomocy Społecznej działają w formie dyżurów pełnionych przez specjalistów (prawnik, psycholog, terapeuta), Punkty Konsultacyjne dla osób z problemami alkoholowymi i dla ofiar przemocy.

Fakt doświadczenia przemocy jest dla osób nią dotkniętych związany z olbrzymim obciążeniem psychicznym. Osoby żyjące w „związkach przemocowych” żyją w ciągłym strachu przed sprawcą. Jest to dla nich sytuacja, z którą niejednokrotnie nie potrafią same sobie poradzić. Długotrwałe trwanie w kryzysie może prowadzić do dezorganizacji życia.

Ważne jest zapewnienie osobom doznającym przemocy specjalistycznej pomocy, zwłaszcza psychologicznej. W ramach zadań realizowanych na szczeblu powiatowym pomoc taką zapewnia Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Sanoku w procesie pomocy osobom doświadczającym przemocy pomocni są:

- **pracownicy socjalni** - udzielający wsparcia w często bardzo trudnej sytuacji ekonomiczno- bytowej, informują o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy,
- **psycholog** – udziela konsultacji indywidualnych i wsparcia w formie terapii,
- **prawnik** – informuje ofiarę o przysługujących jej prawach oraz monitoruje podejmowane przez nią kroki prawne.

Dyżurujący specjaliści informują o prawach i uprawnieniach osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej oraz służą pomocą w przygotowaniu pism urzędowych. Osoby korzystające z pomocy uzyskiwali także informację gdzie i na jakich zasadach istnieje możliwość podjęcia terapii oraz uzyskiwali informację o instytucjach udzielających kompleksowej pomocy.

Na terenie powiatu podejmowane są inicjatywy mające na celu ograniczenie zjawiska przemocy oraz podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie. W ramach realizacji przez PCPR w Sanoku Programu Ośłonowego „Nie jesteś sam – interdyscyplinarnie przeciwko pomocy” współfinansowanego ze środków MPiPS zorganizowano piknik rodzinny pod hasłem „Stop przemocy”, której głównym celem była walka z przemocą, szczególnie tą dotyczącą najmłodszych. Dyżurujący w ramach pikniku specjaliści odpowiadali na pytania związane z prawami i uprawnieniami osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, oraz służyli pomocą w przygotowaniu pism urzędowych.

Utworzony w sierpniu 2006 przez Powiat Leski Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia SOS Lesko dla ofiar przemocy w rodzinie na podstawie wniosku i oferty Starosty Leskiego do Wojewody Podkarpackiego, która została przyjęta, a środki z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przekazane przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki pozwoliły na remont, wyposażenie Ośrodka, jego utrzymanie oraz w oparciu o zasoby lokalowe a nade wszystko profesjonalną kadrę oraz innowacyjne programy wsparcia ośrodek funkcjonuje wzorowo i w pełni zabezpiecza potrzeby powiatów: leskiego, sanockiego i bieszczadzkiego. Ośrodek zabezpiecza potrzeby Powiatu Sanockiego w pełnym zakresie a ofiary przemocy uzyskują tu pełne i profesjonalne wsparcie.

Na terenie powiatu działają także organizacje pozarządowe, pełniące najczęściej funkcję doradczą, świadczą pomoc psychologiczną i prawną np. Specjalistyczna poradnia rodzinna "Nazaret" przy Klasztorze OO. Franciszkanów.

Realizacja procedur „Niebieskie Karty” w powiecie sanockim w latach 2011 – 2014.

Według danych Powiatowej Komendy Policji w Sanoku dotyczących interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie oraz stosowania **procedury Niebieska Karta**:

- w 2011 roku **sporządzono 359 Niebieskich Kart** z czego 171 dotyczyło interwencji przeprowadzonych w mieście 188 dotyczyło interwencji przeprowadzonych na wsi, w 2012 roku sporządzono 322 Niebieskich Kart – 173 miasto, 149 wieś, natomiast w 2013 roku sporządzono 343 Niebieskie Karty – 164 w mieście, 179 na wsi, w 2014 roku sporządzono 250 Niebieskich Kart – 129 w mieście, 121 na wsi.
- **liczba osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy w rodzinie** w 2011 roku wynosiła 522 w tym 337 kobiet, 85 mężczyzn, małoletni 100 osób, w 2012 roku liczba pokrzywdzonych osób wynosiła 408, w tym 287 kobiet i 52 mężczyzn, natomiast w 2013 roku odpowiednio 510 osób w tym 328 kobiet oraz 59 mężczyzn, w 2014 r. – 322 osób w tym 228 kobiet i 37 mężczyzn,
- **liczba osób stosujących przemoc** w 2011 roku wynosiła 363, w 2012 roku 322, natomiast w 2013 roku 343, w 2014 r. – 252.

Analizując wyżej przedstawione wyniki należy zwrócić uwagę, że interwencja Policji dotycząca przemocy i kończąca się spisaniem Niebieskiej Karty utrzymuje się w granicach około 300 interwencji. **Najwięcej przemocy doświadczają kobiety.**

Tabela nr 5. Osoby dotknięte przemocą i stosujące przemoc

Lp.	2011	2012	2013	2014
1. Liczba wypełnionych formularzy, w tym:	359	322	343	250
miasto	171	173	164	129
wieś	188	149	179	121
2. Liczba osób dotkniętych przemocą w tym:	522	408	510	322

kobiety,	337	287	328	228
do 65 r. ż.	brak danych	255	277	198
od 66 r. ż.	brak danych	32	51	30
- mężczyźni	85	52	59	37
do 65 r. ż.	brak danych	39	50	30
od 66 r. ż.	brak danych	13	9	7
- małoletnich	100	69	123	57
3. Liczba osób stosujących przemoc w tym:	363	322	343	252
- kobiet	18	16	14	10
- mężczyzn	344	305	327	242
- nieletnich	1	1	2	0
4. Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu w tym:	285	229	235	171
- kobiet	12	12	10	3
- mężczyzn	273	217	224	168
- nieletnich	0	0	1	0

Źródło: KPP Sanok.

Tabela nr 6. Rodzaje przemocy

Lp.	2011	2012	2013	2014
fizyczna	brak danych	254	247	198
psychicznej	brak danych	321	342	250
seksualnej	brak danych	12	4	3
inne	brak danych	180	173	104

Źródło: KPP Sanok.

Spośród wszystkich odnotowanych przypadków przemocy w 2012 roku 254 dotyczyło przemocy fizycznej, 321 – psychicznej, 12 seksualnej, a 180 innego rodzaju zachowań, w 2013 r. odpowiednio dane te przedstawiały się następująco: 247 – przemoc fizyczna, 342 – przemoc psychiczna, 4 przemoc seksualna oraz 173 – inne rodzaje przemocy, w 2014 roku, 198 dotyczyło przemocy fizycznej, 250 – psychicznej, 3 seksualnej, a 104 innego rodzaju zachowań.

Jak wynika z powyższych danych Komendy Powiatowej Policji w Sanoku najwięcej interwencji dotyczyło przemocy psychicznej, jednak porównując rok 2014 do 2013 liczba ta maleje, to samo dotyczy przemocy fizycznej, w 2014 r. było o 49 interwencji mniej w porównaniu do roku poprzedniego.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie gminy powołują Zespół Interdyscyplinarny, w którego skład, wchodzi przygotowani do skutecznego zajmowania się problematyką przemocy specjaliści. Zadaniem Zespołu jest kompleksowe zajmowanie się rodzinami oraz monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa, poinformowanie o tym odpowiednich służb. Zespół Interdyscyplinarny zajmuje się również zbieraniem i przekazywaniem informacji na temat skali zjawiska przemocy w rodzinie, jak również gromadzeniem informacji na temat miejsc, osób i możliwości udzielania pomocy w środowisku lokalnym oraz inicjowanie tworzenia nowych miejsc pomocy dla osób krzywdzonych. Zespoły Interdyscyplinarne powinny również inicjować działania zmierzające do podniesienia kwalifikacji osób mających w swojej pracy kontakt z ofiarami i sprawcami przemocy-organizowanie szkoleń, konferencji itp.

Procedura „Niebieskiej Karty” realizowana jest także przez Ośrodki Pomocy Społecznej.

W gminie Komańcza przez okres 3 lat zrealizowano „Niebieską Kartę” w 22 przypadkach: w 2012 r. – 5 formularzy, 2013 r. – 8, natomiast w 2014 r. 9 „Niebieskich Kart”.

Wg danych prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zarszynie liczba „Niebieskich Kart” wynosiła w 2012 r. – 36, w 2013 r. – 36, natomiast w 2014r. – 25, co wskazuje na spadek zgłoszeń dotyczących przemocy. Założenie „Niebieskich Kart” wiązało się ze stosowaniem równocześnie przemocy fizycznej oraz psychicznej. Szczegółowe dane dotyczące przemocy w rodzinie na terenie gminy Zarszyn przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 7. Dane dotyczące przemocy w rodzinie – GOPS Zarszyn

	2012	2013	2014
Liczba zebrań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba Niebieskich Kart	36	36	25
Liczba formularzy Niebieskich Kart otrzymanych przez:			
- policję,	35	35	23
- jednostek organizacyjnych pomocy społecznej,	1	1	2
- oświaty,	0	0	0
- ochrony zdrowia,	0	0	0
- gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	0	0	0
Liczba sprawców przemocy	36	36	25
Liczba osób dotkniętych przemocą	44	36	25

Źródło: Dane GOPS Zarszyn.

Dane pochodzące z terenu gminy Bukowsko również wskazują na tendencję malejącą wśród zakładanych „Niebieskich Kart”. W 2012 r. założono 16 „Niebieskich Kart”, w 2013 r. – 8, natomiast w 2014 r. – 6. Tym samym maleje z roku na roku liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie (2012 r. – 21 osób, 2013 r. – 15 osób, 2014 r. – 13 osób) oraz liczba osób stosujących przemoc (2012 r. – 16 osób, 2013 r. – 8 osób, 2014 r. – 6 osób). Założenie „Niebieskich Kart” wiązało się ze stosowaniem równocześnie przemocy fizycznej oraz psychicznej.

Według Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Besku założenie „Niebieskiej Karty” także łączyło się ze stosowaniem przemocy fizycznej oraz psychicznej, w 2012 r. założono 20 „Niebieskich Kart”, w 2013 r. 23, natomiast w 2014 r. – 18. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wynosiła odpowiednio w latach 2012-2014: 20, 25 oraz 16.

Z danych przekazanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tyrawie Wołoskiej wynika, iż na terenie gminy założono w 2012 r. 10 formularzy „Niebieskiej Karty” w 2013 r. – 12, natomiast 2014 r. Zakładanie „Niebieskich Kart” także łączyło się ze stosowaniem przemocy fizycznej oraz psychicznej. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wynosiła odpowiednio w latach 2012-2014: 31, 37 oraz 37 osób. Liczba sprawców przemocy w roku 2012 wynosiła 10, w 2013 r. – 12, w 2014 – 13.

W Miejsko – Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zagórzcu w 2013 roku założono 49 „Niebieskich Kart”, natomiast w 2014 r. 43.

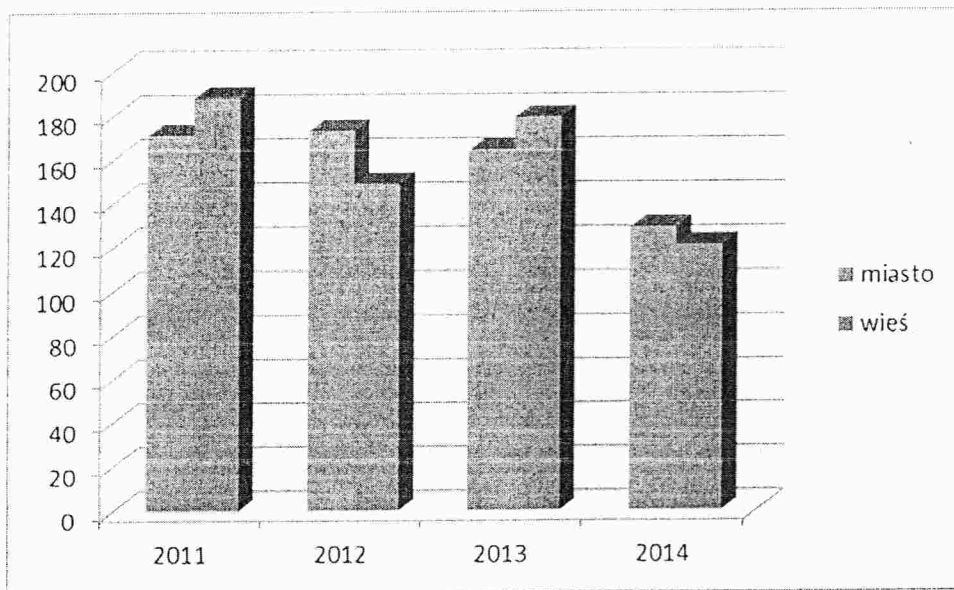
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sanoku w przeciągu 3 lat realizował 180 „Niebieskich Kart” – 2012 r. 47, 2013r. 75, 2014 r. 58. Liczba osób dotkniętych przemocą

w rodzinie w 2012 r. było 53 osoby w tym 38 kobiet, 14 mężczyzn i jedno dziecko. W 2013 r. liczba ta wynosiła już 75 osób w tym 58 kobiet, 14 mężczyzn i troje dzieci, natomiast w 2014 r. liczba osób poszkodowanych wynosiła 67 w tym 55 kobiet, i 12 mężczyzn. W poszczególnych latach rośnie liczba sprawców przemocy: 2012 r. – 47 osób, 2013 r. – 73 osoby, 2014 r. - 64.

Z danych przekazanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Sanoku wynika, iż w 2012 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 137 „Niebieskich Kart” , osobami podejrzanymi o przemoc było 11 kobiet, 116 mężczyzn oraz dwóch nieletnich. Występującymi formami przemocy najczęściej były przemoc fizyczna i psychiczna w 1 przypadku seksualna oraz w 3 przypadkach ekonomiczna. Liczba rodzin, które zostały objęte pomocą wynosiła 129. W 2012 r. odbyło się 51 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2013 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 190 „Niebieskich Kart”, osoby poszkodowane w wyniku przemocy w rodzinie to przede wszystkim kobiety – 176, mężczyźni 27 oraz dzieci 246. Występującymi formami przemocy najczęściej były przemoc fizyczna i psychiczna, ekonomiczna oraz zaniedbanie. W 2013 r. odbyło się 50 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. W 2014 r. do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 123 „Niebieskie Karty”. W 147 rodzinach występuje zjawisko przemocy w rodzinie, liczba osób w rodzinach wynosi 257. Występującymi formami przemocy najczęściej były przemoc fizyczna i psychiczna, podczas prowadzonej procedury „Niebieskiej Karty” dochodzi również do przemocy ekonomicznej oraz zaniedbania. W 2013 r. odbyło się 123 spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego. Działaniami podejmowanymi wobec osób doświadczających przemocy w rodzinie to przede wszystkim rozmowy wspierające, pomoc finansowa, korzystanie z pomocy grup wsparcia oraz korzystanie z pomocy prawnika i psychologa. Wśród najczęstszych działań podejmowanych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie to kierowanie na leczenie odwykowe do MKRPA, przekazanie informacji do Sądu Rejonowego o stosowanie przemocy oraz składanie wniosku do Prokuratury Rejonowej.

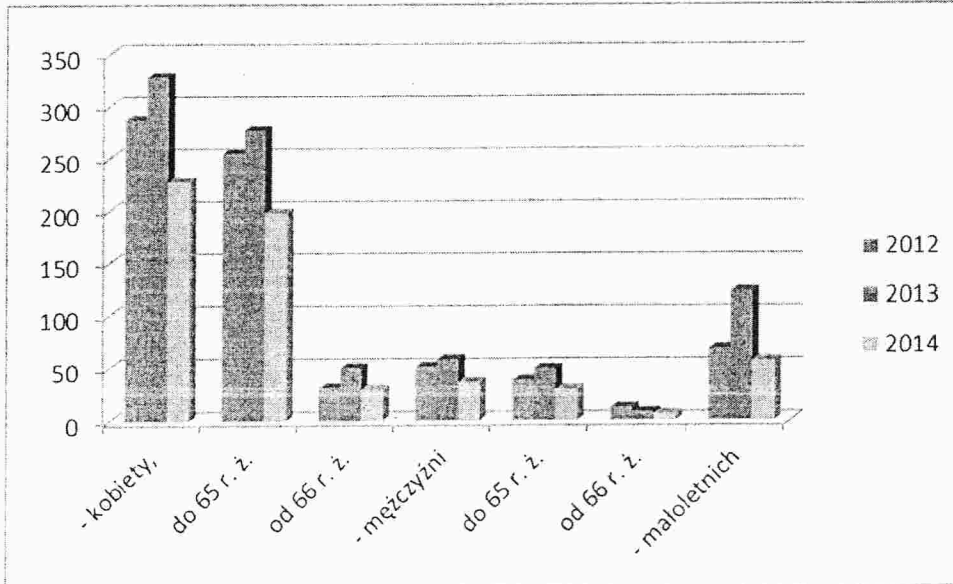
Jak wynika z przedstawionych powyżej danych zebranych w Ośrodkach Pomocy Społecznej na terenie powiatu sanockiego, w większości przypadków dominuje przemoc fizyczna w powiązaniu z przemocą psychiczną. Inne rodzaje przemocy nie są wyodrębniane.

Wykres nr 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta” – KPP Sanok



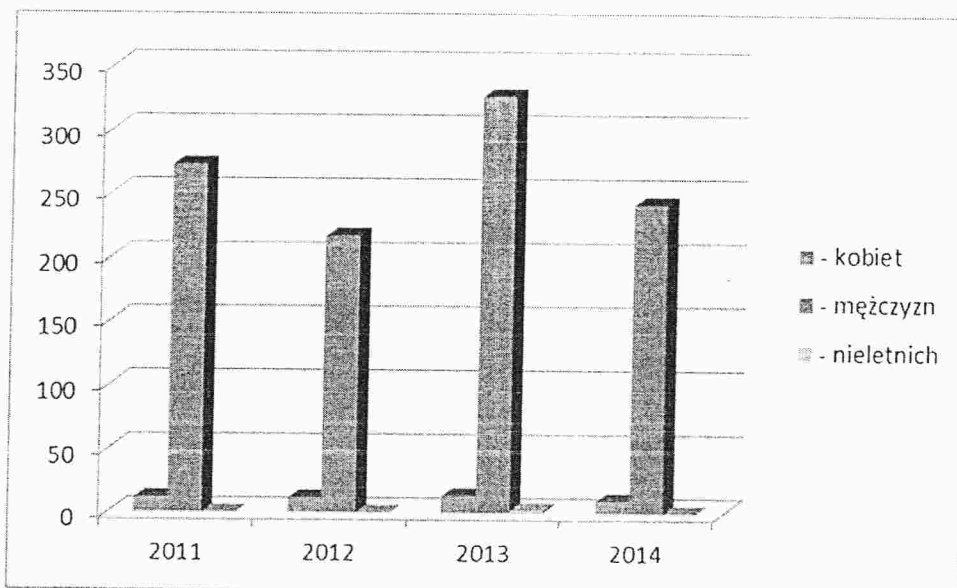
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres nr 2. Liczba osób dotkniętych przemocą – KPP Sanok



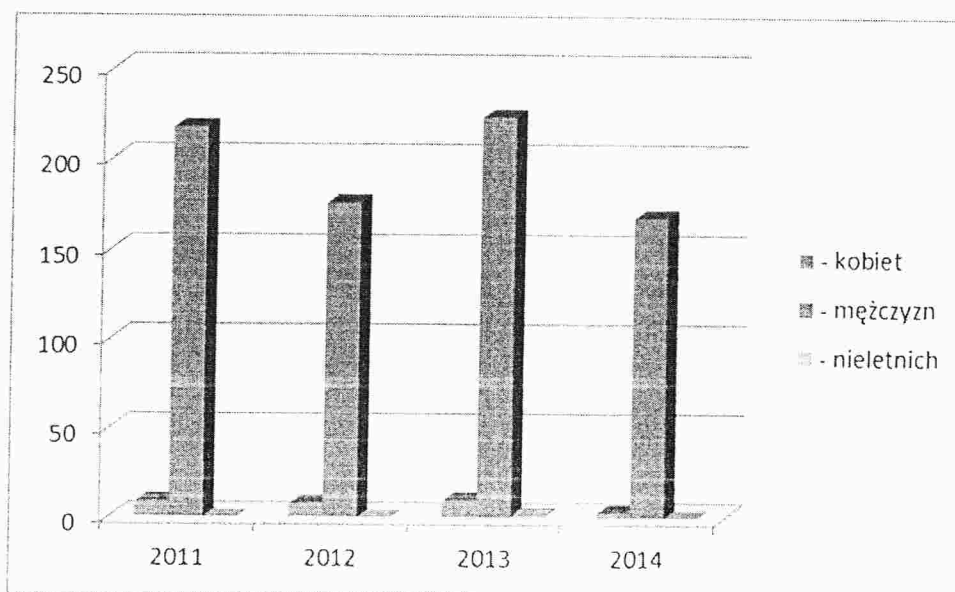
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres nr 3. Liczba osób stosujących przemoc – KPP Sanok



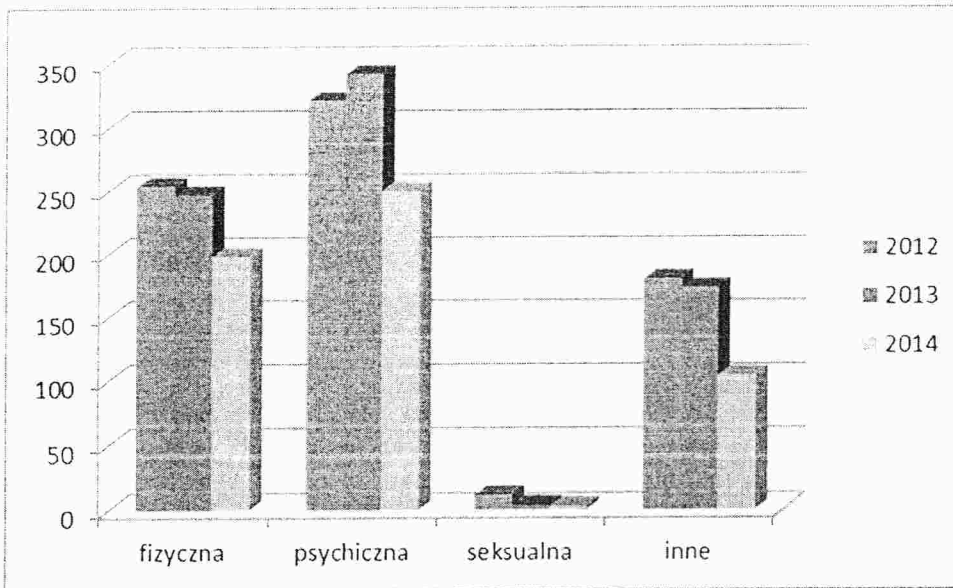
Źródło: Opracowanie własne.

Wykres nr 4. Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu – KPP Sanok



Źródło: Opracowanie własne.

Wykres nr 5. Rodzaje przemocy – KPP Sanok



Źródło: Opracowanie własne.

5. Cele i rezultaty programu

Celem głównym programu jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w powiecie sanockim.

Cele szczegółowe

Cel 1 - poszerzenie wiedzy na temat rozmiarów przemocy oraz podniesienie świadomości społecznej

Działania:

- Diagnozowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie,
- Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie.

Cel 2 - zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

- Stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających przemocy.

Cel 3 – działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

- Udzielania profesjonalnego poradnictwa dla sprawców przemocy w rodzinie,
- Stosowanie procedury „Niebieska Karta”,
- Opracowywanie (i realizacja) programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Cel 4 - podniesienie, jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania:

- Zwiększanie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie,
- Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc.

Rezultaty

- zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie, przerwanie kręgu milczenia
- podniesienie poziomu wiedzy dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie
- promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy
- wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie
- wzrost liczby placówek udzielających pomocy
- ograniczenie przypadków przemocy w rodzinie

Realizatorzy

- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- Komenda Powiatowa Policji
- Sądy
- Prokuratura
- Zespół kuratorów
- GOPS, MOPS i MGOPS z terenu powiatu sanockiego
- Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych
- Organizacje pozarządowe
- Kościoły i związki wyznaniowe
- Lokalne media
- Służba zdrowia
- Szkoły
- Poradnie psychologiczno-pedagogiczne

Źródła finansowania

- Budżet państwa
- Powiat Sanocki
- Podkarpacki Urząd Wojewódzki
- Środki pozabudżetowe pozyskiwane z różnych programów (krajowych, unijnych)

Istotą Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sanoku jest budowanie współpracy organów samorządu terytorialnego, wojewódzkiego, instytucji rządowych i organizacji pozarządowych opartej na partnerstwie.

HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Zadania	Działania	Sposób realizacji	Podmiot odpowiedzialny	Czas realizacji
<p> Cel I – poszerzenie wiedzy na temat rozmiarów przemocy oraz podniesienie świadomości społecznej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Diagnostowanie i monitorowanie problemu przemocy w rodzinie - Podniesienie świadomości i wrażliwości społecznej na problemy związane z przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - Zbieranie i aktualizowanie informacji na temat rozmiarów i form przemocy, - Monitorowanie problematyki przemocy w rodzinie oraz udzielanej pomocy, - Prowadzenie rejestrów udzielanych porad, - Wymiana informacji pomiędzy instytucjami odpowiedzialnymi za rozwiązywanie problemów przemocy w rodzinie - Prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnych na temat zjawiska przemocy i możliwości jej przeciwdziałania na terenie powiatu sanockiego w celu podniesienia poziomu wrażliwości społecznej na zjawisko przemocy w rodzinie, - Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych o przemocy w rodzinie i możliwościach uzyskania pomocy, - Przygotowanie materiałów informacyjnych dla osób doznających przemocy oraz osób stosujących przemoc zawierających informacji o możliwej do uzyskania pomocy, - Edukacja społeczności lokalnej poprzez organizowanie kampanii społecznych, - Współpraca z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami w realizacji akcji edukacyjnych i kampanii mających na celu zmianę świadomości społecznej w obszarze przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - Policja - Sądy - Prokuratura - Kościoły i związki wyznaniowe - Organizacje pozarządowe - Służba zdrowia - OPS z terenu powiatu sanockiego - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej - Koordynatorzy Gminnych Programów - Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna - Wydział Edukacji - Lokalne media 	<p>2015-2020</p>

<p>Cel 2 – zwiększenie dostępności pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie - Udostępnienie do publicznej wiadomości informatorów o instytucjach udzielających pomocy 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizowanie i monitorowanie poradnictwa specjalistycznego: prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, rodzinnego i socjalnego, - Współpraca z Ośrodkiem Wsparcia SOS w Lesku, - Nawiązywanie i wznowianie współpracy pomiędzy instytucjami samorządowymi oraz pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, - Opracowanie i realizacja (lub ich zlecenie) zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagrożeń psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie, - Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej, - Zapewnienie bezpieczeństwa krzywdzonym dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu (Dz. U. Nr 180) - Opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie przy współpracy organizacji pozarządowych, - Przegląd placówek i podmiotów realizujących programy profilaktyczne, - Opracowanie wykazu programów profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Opracowanie programu służącego działaniom profilaktycznym, mający na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie - Udzielania informacji o instytucjach udzielających kompleksowej pomocy, wydanie informatorów na temat instytucji pomocowych, - Stworzenia bazy teledoresowej z instytucjami udzielającymi pomocy osobom zagrożonym przemocą w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - PCPR - Policja - Sądy - Prokuratura - Kościoły i związki wyznaniowe - Organizacje pozarządowe - Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej - GKRPA - PPP - OPS - Szkoły 	<p>2015-2020</p>
---	--	--	---	------------------

<p>Cel 3 – działania ukierunkowane na zmianę zachowań i postaw sprawców przemocy w rodzinie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Udzielania profesjonalnego poradnictwa dla sprawców przemocy w rodzinie - Stosowanie procedury „Niebieska Karta” - Opracowywanie (i realizacja) programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja poradnictwa specjalistycznego: prawnego oraz psychologicznego - Współpraca z interdyscyplinarnymi zespołami ds. przeciwdziałania przemocy domowej działającymi przy OPS w gminach, - Opracowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie, 	<ul style="list-style-type: none"> - Policja, - Sąd - Służby - Zdrowia, - Poradnia - Psychologiczno Pedagogiczna, - OPS, - GKRPA 	<p>2015-2020</p>
<p>Cel 4 - Podniesienie, jakości i dostępności świadczonych usług</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie - Wdrażanie systemu wsparcia dla osób pracujących bezpośrednio z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie i z osobami stosującymi przemoc 	<ul style="list-style-type: none"> - Organizacja szkoleń dla osób realizujących działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, - Umożliwienie podnoszenia kwalifikacji specjalistom, konsultantom, doradcom, świadczącym pomoc specjalistyczną w instytucjach działających w tworzonej systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, - Monitorowanie zapotrzebowania potrzeb indywidualnej superwizji oraz innych rodzajów wsparcia, poszukiwanie adekwatnych form wsparcia pracowników, - Prowadzenie grup wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - Starostwo - Powiatowe - PCPR - GOPS, Urząd - Gminy - MOPS, Urząd - Miasta 	<p>2015-2020</p>

SPIS WYKRESÓW I TABEL

Tabela nr 1. Badania CBOS 2012 - Czy kiedykolwiek padł Pan(i) ofiarą przemocy?	9
Tabela nr 2. Badania CBOS 2012 - Czy w Pana(i) małżeństwie zdarzyło się, że współmałżonek(ka)/partner(ka) uderzył(a)Pana(ią) podczas kłótni?.....	10
Tabela nr 3. Badania CBOS 2012 - Czy zdarza się, że Pana(i) współmałżonek(partner/ka)...	11
Tabela nr 4. Formularze „Niebieska Karta” - dane za rok 2012- 2014.....	13
Tabela nr 5. Osoby dotknięte przemocą i stosujące przemoc	17
Tabela nr 6. Rodzaje przemocy.....	18
Tabela nr 7. Dane dotyczące przemocy w rodzinie – GOPS Zarszyn	20
Wykres nr 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta”	22
Wykres nr 2. Liczba osób dotkniętych przemocą	22
Wykres nr 3. Liczba osób stosujących przemoc	23
Wykres nr 4. Liczba osób stosujących przemoc pod wpływem alkoholu	23
Wykres nr 5. Rodzaje przemocy	24

PRZEWODNICZĄCY RADY


Waldemar Och

